YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

11 päivänä kesäkuuta 2009 *

Asiassa C-33/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (Itävalta) on esittänyt 19.11.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 28.1.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Agrana Zucker GmbH

vastaan

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit K. Schiemann, P. Kūris (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen ja C. Toader,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Liettuan hallitus, asiamiehenään D. Kriaučiūnas,

– Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Moore ja Z. Kupčová,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Erlbacher ja B. Doherty,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.2.2009 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön sokerialan väliaikaisesta rakenneuudistusjärjestelmästä ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun asetuksen (EY) N:o 1290/2005 muuttamisesta 20.2.2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 320/2006 (EUVL L 58, s. 42) 11 artiklan tulkintaa ja pätevyyttä.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Agrana Zucker GmbH (jäljempänä Agrana Zucker) on nostanut kanteen Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaftin (liittovaltion maa- ja metsätalous-, ympäristö- ja vesihuoltoministeri) 16.4.2007 tekemästä päätöksestä, joka koskee väliaikaista rakenneuudistusmaksua (jäljempänä väliaikainen maksu) markkinointivuodeksi 2006/2007.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Euroopan unionin neuvosto antoi vuonna 2006 tapahtuneen sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn uudistamisen yhteydessä 20.2.2006 sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä asetuksen (EY) N:o 318/2006 (EUVL L 58, s. 1) sekä samana päivänä yhteisön sokerialan väliaikaisesta rakenneuudistusjärjestelmästä asetuksen N:o 320/2006. Euroopan yhteisöjen komissio antoi asetuksen N:o 318/2006 44 artiklan mukaisesti 27.3.2006 sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn uudistukseen liittyvistä siirtymätoimenpiteistä ja asetusten (EY) N:o 1265/2001 ja (EY) N:o 314/2002 muuttamisesta asetuksen (EY) N:o 493/2006 (EUVL L 89, s. 11).

Asetus N:o 318/2006

4 Asetuksen N:o 318/2006 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Olisi otettava käyttöön komission hallinnoimia uusia markkinavälineitä. Ensinnäkin, jos markkinahinnat laskevat alle valkoisen sokerin viitehinnan, toimijoiden olisi komission määrittämin edellytyksin voitava hyödyntää yksityisen varastoinnin järjestelmää. Toiseksi komission olisi voitava poistaa sokeria markkinoilta niin kauan kuin on tarpeen markkinoiden tasapainottamiseksi, jotta sokerimarkkinoiden rakenteellinen tasapaino pysyisi viitehintaa lähellä olevalla hintatasolla.”

5 Asetuksen N:o 318/2006 19 artikla kuuluu seuraavasti:

”1. Jotta markkinoiden rakenteellinen tasapaino säilyisi viitehintaa lähellä olevalla hintatasolla, markkinoilta voidaan poistaa seuraavan markkinointivuoden alkuun asti tietty, kaikille jäsenvaltioille sama prosenttiosuus kiintiösokeria – – ottaen huomioon perustamissopimuksen 300 artiklan mukaisesti tehdyistä sopimuksista johtuvat yhteisön sitoumukset.

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu markkinoiltapoistamisen prosenttiosuus vahvistetaan viimeistään 31 päivänä lokakuuta asianomaisena markkinointivuonna kyseisen markkinointivuoden odotettavissa olevien markkinasuuntausten perusteella.

3. Kunkin yrityksen, jolle on myönnetty kiintiö, on varastoitava markkinoiltapoistamisjaksona omalla kustannuksellaan sokerimäärät, jotka johtuvat 1 kohdassa tarkoitetun prosenttiosuuden soveltamisesta yrityksen tuotantokiintiöön.

Minä tahansa markkinointivuonna markkinoilta poistettuja sokerimääriä pidetään ensimmäisinä seuraavan markkinointivuoden kiintiössä tuotettavina määrinä. Odotettavissa olevat markkinasuuntaukset huomioon ottaen voidaan 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen kuitenkin päättää, että kuluvana ja/tai seuraavana markkinointivuonna markkinoilta poistettua sokeria – – pidetään kokonaan tai osittain:

– ylijäämäsokerina, – – jota voidaan käyttää teollisuudelle tarkoitettuna sokerina, – –

tai

– väliaikaisena kiintiötuotantona, josta osa voidaan varata vientiä varten noudattaen perustamissopimuksen 300 artiklan mukaisesti tehdyistä sopimuksista johtuvia yhteisön sitoumuksia.

– –”

Asetus N:o 320/2006

6 Asetuksen N:o 320/2006 ensimmäisessä, toisessa, neljännessä ja viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) – – Jotta yhteisön sokerintuotantoa ja kauppaa koskeva järjestelmä saataisiin vastaamaan kansainvälisiä vaatimuksia ja jotta alan kilpailukyky voitaisiin tulevaisuudessa varmistaa, on tarpeen käynnistää perusteellinen rakenneuudistusprosessi, joka johtaa kannattamattoman tuotantokapasiteetin merkittävään vähentämiseen yhteisössä. Yhteisön sokeriteollisuuden rakenneuudistusta varten olisi sen vuoksi luotava erillinen ja itsenäinen väliaikainen järjestelmä, joka on ennakkoedellytys toimivan uuden yhteisen markkinajärjestelyn täytäntöön panemiseksi sokerialalla – –.

(2) Olisi perustettava väliaikainen rakenneuudistusrahasto yhteisön sokerialan rakenneuudistustoimenpiteiden rahoittamiseksi – –.

– –

(4) Tässä asetuksessa säädetyt rakenneuudistustoimenpiteet olisi rahoitettava keräämällä väliaikaisia maksuja niiltä sokerin, isoglukoosin ja inuliinisiirapin tuottajilta, jotka lopulta hyötyvät rakenneuudistusprosessista. Koska tällainen maksu ei kuulu sokerin yhteisen markkinajärjestelyn puitteissa tavallisesti perittäviin maksuihin, siitä saatava tuotto olisi katsottava ’käyttötarkoitukseensa sidotuiksi tuloiksi’, joista säädetään Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 – –.

(5) Olisi otettava käyttöön merkittävä taloudellinen kannustin, jota olisi tarjottava tuottamattomimmille sokeriyrityksille riittävän rakenneuudistustuen muodossa, jotta ne saataisiin luopumaan kiintiötuotannostaan. Tätä varten olisi otettava käyttöön rakenneuudistustuki, joka kannustaa luopumaan sokerin kiintiötuotannosta ja kyseisistä kiintiöistä – –. Tuen olisi oltava käytettävissä neljänä markkinointivuonna, ja sen tarkoituksena on alentaa tuotantoa riittävästi, jotta yhteisön markkinatilanne saadaan tasapainoon.”

7 Asetuksen N:o 320/2006, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2011/2006 (EUVL L 384, s. 1), 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kaikki sokeria, isoglukoosia tai inuliinisiirappia tuottavat yritykset, joille on myönnetty kiintiö viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2006 tai Bulgarian ja Romanian osalta 31 päivänä tammikuuta 2007, ovat oikeutettuja rakenneuudistustukeen, jota maksetaan sellaista kiintiötonnia kohden, josta on luovuttu, edellyttäen, että markkinointivuonna 2006/2007, 2007/2008, 2008/2009 tai 2009/2010 yritys:

a) luopuu kiintiöstä, jonka se on myöntänyt yhdelle tai useammalle tehtaistaan, ja purkaa kyseisten tehtaiden tuotantovälineet kokonaan;

tai

b) luopuu kiintiöstä, jonka se on myöntänyt yhdelle tai useammalle tehtaistaan, purkaa osittain kyseisten tehtaiden tuotantovälineet eikä käytä kyseisten tehtaiden jäljellä olevia tuotantovälineitä sokerin yhteisen markkinajärjestelyn piiriin kuuluvien tuotteiden valmistukseen;

tai

c) luopuu osasta kiintiöitä, jotka se on myöntänyt yhdelle tai useammalle tehtaistaan, eikä käytä kyseisten tehtaiden tuotantovälineitä raakasokerin jalostukseen.

– –”

8 Asetuksen N:o 320/2006 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Niiden yritysten, joille on myönnetty kiintiö, on maksettava väliaikainen – – maksu markkinointivuotta ja kiintiötonnia kohden.

Kiintiöihin, joista yritys on luopunut tietystä markkinointivuodesta lähtien 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ei sovelleta väliaikaista – – maksua kyseisenä eikä sitä seuraavina markkinointivuosina.

2. Väliaikaiseksi – – maksuksi sokerin – – osalta vahvistetaan

– 126,40 euroa kiintiötonnilta markkinointivuonna 2006/2007,

– 173,80 euroa kiintiötonnilta markkinointivuonna 2007/2008,

– 113,30 euroa kiintiötonnilta markkinointivuonna 2008/2009.

– –

3. Jäsenvaltiot vastaavat yhteisölle väliaikaisesta – – maksusta, joka kerätään niiden alueella.

– –

5. Jäsenvaltion on jaettava 3 kohdan mukaisesti maksettavien väliaikaisten – – maksujen kokonaismäärä alueellaan sijaitsevien yritysten kesken asianomaisena markkinointivuonna myönnetyn kiintiön perusteella.

– –”

Asetus N:o 493/2006

9 Asetuksella N:o 493/2006, sellaisena kuin se on muutettuna 13.10.2006 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1542/2006 (EUVL L 283, s. 24; jäljempänä asetus N:o 493/2006), säädettyihin siirtymätoimenpiteisiin kuuluu ”ennakoiva markkinoilta poistaminen”.

10 Tältä osin asetuksen N:o 493/2006 kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jotta yhteisön markkinoiden tasapaino paranisi ja jotta markkinointivuonna 2006/2007 ei syntyisi uusia sokerivarastoja, olisi säädettävä siirtymätoimenpiteestä tukikelpoisen kiintiötuotannon vähentämiseksi kyseisenä markkinointivuonna. On tarpeen vahvistaa enimmäismäärä, jonka ylittävää yrityksen kiintiötuotantoa pidetään asetuksen – – N:o 318/2006 19 artiklan mukaisesti markkinoilta poistettuna tai yrityksen pyynnöstä kyseisen asetuksen 12 artiklassa tarkoitettuna kiintiön ulkopuolisena tuotantona. Koska kyseessä on siirtyminen järjestelmästä toiseen, kyseinen enimmäismäärä olisi laskettava soveltamalla yhtäläisesti asetuksen (EY) N:o 1260/2001 10 artiklassa säädettyä menetelmää ja asetuksen – – N:o 318/2006 19 artiklassa säädettyä menetelmää ja otettava samalla huomioon eräiden jäsenvaltioiden erityisponnistelut – – asetuksella – – N:o 320/2006 käyttöön otetun rakenneuudistusrahaston yhteydessä.”

11 Asetuksen N:o 493/2006 3 artiklassa vahvistetaan ennakoivaa markkinoiltapoistoa koskevat siirtymäsäännökset seuraavasti:

”1. Jokaisen yrityksen sitä osuutta markkinointivuoden 2006/2007 sokerin – – tuotannosta, joka tuotetaan liitteessä IV vahvistetuissa kiintiöissä ja joka ylittää tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistetun enimmäismäärän, pidetään markkinoilta poistettuna asetuksen – – N:o 318/2006 19 artiklan mukaisesti tai, asianomaisen

yrityksen ennen 31 päivää tammikuuta 2007 tekemästä pyynnöstä, kokonaan tai osittain mainitun asetuksen 12 artiklan mukaisena kiintiön ulkopuolisena tuotantona.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu enimmäismäärä vahvistetaan kullekin yritykselle kertomalla sen 1 kohdassa tarkoitettu kiintiö seuraavien kertoimien summalla:

a) liitteessä I asianomaiselle jäsenvaltiolle vahvistettu kerroin;

b) kerroin, joka saadaan jakamalla markkinointivuonna 2006/2007 asianomaisessa jäsenvaltiossa asetuksen (EY) N:o 320/2006 3 artiklan mukaisesti luovutettujen kiintiöiden kokonaismäärä kyseiselle jäsenvaltiolle tämän asetuksen liitteessä IV vahvistetulla kiintiöllä. Komissio vahvistaa tämän kertoimen viimeistään 15 päivänä lokakuuta 2006.

Jos kertoimien summa on suurempi kuin 1,0000, enimmäismääräksi vahvistetaan 1 kohdassa tarkoitettu kiintiö.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

12 Toimivaltainen hallintoviranomainen myönsi vuonna 2006 Agrana Zuckerille 405 812,4 tonnin kiintiön sokerintuotantoa varten markkinointivuosien 2006/2007 ja 2014/2015 väliseksi ajaksi. Sama viranomainen vahvisti asetuksen N:o 493/2006 3 artiklan nojalla 348 565,56 tonnin tuotantokynnyksen markkinointivuodeksi 2006/2007 ja määräsi näin ollen tälle yhtiölle 57 246,84 tonnin suuruisen ennakoivan markkinoiltapoiston.

13 Agrarmarkt Austrian (maksuja hallinnoiva laitos) 16.1.2007 tekemällä päätöksellä Agrana Zuckeria pyydettiin maksamaan markkinointivuodelle 2006/2007 väliaikaisen maksun ensimmäinen erä, jonka suuruus oli 30 776 812,42 euroa.

14 Agrara Zucker väitti, että väliaikainen maksu oli laskettu sille myönnetyn kiintiön perusteella, joten tähän perustaan oli sisällytetty 57 246,84 tonnia markkinoilta poistettua sokeria, jota se ei voinut myydä kiintiöön kuuluvana sokerimääränä, ja se valitti tästä Agrarmarkt Austrian päätöksestä Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaftiin. Viimeksi mainittu hylkäsi valituksen 16.4.2007 tekemällään päätöksellä, joka on ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin kohteena.

15 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Agrana Zucker väittää pääasiassa, että markkinoiltapoiston kohteena olleen sokerimäärän huomioon ottaminen väliaikaisen maksun laskemisessa loukkaa suhteellisuusperiaatetta ja syrjintäkiellon periaatetta, sellaisina kuin ne on vahvistettu EY 34 artiklan 2 kohdassa.

16 Näissä olosuhteissa Verwaltungsgerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – asetuksen – – N:o 320/2006 11 artiklaa tulkittava siten, että myös sokerikiintiö, jota ei voida käyttää – – asetuksen – – N:o 493/2006 3 artiklaan perustuvan ennakoivan markkinoiltapoiston vuoksi, on otettava huomioon väliaikaista rakenneuudistusmaksua määritettäessä?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko asetuksen – – N:o 320/2006 11 artikla yhteensopiva primaarioikeuden ja erityisesti EY 34 artiklaan perustuvan syrjintäkiellon ja luottamuksensuojan periaatteen kanssa?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

17 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy lähtökohtaisesti, onko asetuksen N:o 320/2006 11 artiklaa tulkittava niin, että yritykselle myönnetyn sokerikiintiön osuus, joka on asetuksen N:o 493/2006 3 artiklan mukaisen ennakoivan markkinoiltapoiston kohteena, sisältyy väliaikaisen maksun laskentaperustaan.

18 On palautettava mieliin, että asetuksen N:o 320/2006 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että niiden yritysten, joille on myönnetty kiintiö, on maksettava väliaikainen maksu markkinointivuotta ja kiintiötonnia kohden.

19 Tästä säännöksestä johtuu, että yrityksen maksettavan väliaikaisen maksun laskentaperusta muodostuu sille kyseistä markkinointivuotta varten myönnetyn sokerikiintiön kokonaismäärästä.

20 Ainut vapautus asetuksessa N:o 320/2006 säädetystä väliaikaisesta maksusta on mainitun asetuksen 11 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetty vapautus kiintiöille, joista yritys on luopunut saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Kyseessä ovat kiintiöt, joista luopuu tässä säännöksessä tarkoitetun jonkin markkinointivuoden aikana yritys, joka purkaa kokonaan tai osittain tuotantovälineensä tai joka ei käytä niitä ja joka on tämän perusteella oikeutettu rakenneuudistustukeen, jota maksetaan sellaista kiintiötonnia kohden, josta on luovuttu.

21 Tältä osin on ensinnäkin huomattava, että asetuksen N:o 320/2006 3 artiklan 1 kohdassa säädetty kiintiöstä luopuminen on sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn rakenneuudistuksen puitteissa täysin eri väline kuin asetuksen N:o 318/2006 19 artiklassa tarkoitettu markkinoiltapoisto ja asetuksen N:o 493/2006 3 artiklassa tarkoitettu ennakoiva markkinoiltapoisto, joiden luonne ja tavoitteet ovat erilaiset.

22 Kuten nimittäin julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 40–43 kohdassa, yrityksen luopuminen kiintiöstä niin, että siihen liittyy sen tuotantolaitosten purkaminen tai sulkeminen, on lopullinen. Kuten muun muassa asetuksen N:o 320/2006 ensimmäisestä ja viidennestä perustelukappaleesta ilmenee, se on yksi sokerialan rakenneuudistuskeinoista kannattamattoman tuotantokapasiteetin vähentämiseksi merkittävällä tavalla yhteisössä, ja se on tuottamattomimmille sokeriyrityksille riittävän rakenneuudistustuen muodossa tarjottava merkittävä taloudellinen kannustin, jotta ne saataisiin luopumaan kiintiötuotannostaan.

23 Sitä vastoin komission päättämä markkinoiltapoisto on väliaikainen. Kyseessä olevat sokerimäärät poistetaan asetuksen N:o 318/2006 19 artiklan 1 kohdan mukaan seuraavan markkinointivuoden alkuun asti ja ne voidaan varastoida tai myydä kiintiöiden ulkopuolella. Kuten tästä säännöksestä ja saman asetuksen 22 perustelukappaleesta ilmenee, tämän välineen tarkoituksena on säilyttää markkinoiden rakenteellinen tasapaino viitehintaa lähellä olevalla hintatasolla yhteisön kansainväliset sitoumukset huomioon ottaen.

24 Sama pätee asetuksen N:o 493/2006 3 artiklassa säädettyyn ennakoivaan markkinoiltapoistoon, joka on tämän asetuksen kuudennen perustelukappaleen mukaan siirtymätoimenpide, jonka tarkoituksena on parantaa yhteisön markkinoiden tasapainoa niin, että markkinointivuonna 2006/2007 ei syntyisi uusia sokerivarastoja.

25 Koska toiseksi kiintiöstä luopuminen, markkinoiltapoisto ja ennakoiva markkinoiltapoisto kuuluvat samaan toimenpidesarjaan, jonka tarkoituksena on uudistaa sokerialan yhteiset markkinat, tästä seuraa, että yhteisöjen lainsäätäjä on tarkoituksellisesti jättänyt säätämättä markkinoilta poistettujen sokerimäärien osalta asetuksen N:o 320/2006 11 artiklassa väliaikaisesta maksusta vapauttamisesta, josta on säädetty niiden kiintiöiden osalta, joista on luovuttu.

26 Näiden päätelmien perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 320/2006 11 artiklaa on tulkittava niin, että yritykselle myönnetyn sokerikiintiön osuus, joka on ollut asetuksen N:o 493/2006 3 artiklan mukaisen ennakoivan markkinoiltapoiston kohteena, sisältyy väliaikaisen maksun laskentaperustaan.

Toinen kysymys

27 Toinen kysymys koskee asetuksen N:o 320/2006 11 artiklan pätevyyttä. Vaikka tässä kysymyksessä mainitaan luottamuksensuojan periaatteen noudattaminen, ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä esitetyt toteamukset liittyvät yksinomaan suhteellisuusperiaatteeseen ja syrjintäkiellon periaatteeseen. On siis tutkittava mainitun 11 artiklan pätevyyttä näihin kahteen viimeksi mainittuun periaatteeseen nähden.

Asetuksen N:o 320/2006 11 artiklan pätevyys suhteellisuusperiaatteeseen nähden

28 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että pääasian kantaja väittää lähtökohtaisesti, että yritykselle myönnetyn kiintiön perusteella vahvistettu väliaikainen maksu, johon sisältyy se osuus kiintiöstä, joka on poistettu markkinoilta, johtaa siihen, että yritykselle aiheutuu suhteettomia kuluja, koska kiintiön puitteissa tuotetun sokerin nettohinta on tästä syystä paljon viitehintaa alhaisempi. Koska lisäksi markkinointivuonna 2006/2007 markkinoilta poistettu kiintiöosuus siirretään seuraavaksi markkinointivuodeksi, se sisällytetään uudelleen seuraavana vuonna laskettavaan väliaikaiseen maksuun.

29 Väliaikaisen maksun vahvistamistapa on kantajan mukaan siten ristiriidassa sokerimarkkinoiden uudistamistavoitteen kanssa, joka tähtää tuotantolaitosten vahvistamiseen niin, että ne voivat kohdata kilpailun. Se olisi lisäksi ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen kanssa sekä asetuksen N:o 320/2006 neljännen perustelukappaleen kanssa, jonka mukaan rakenneuudistustoimenpiteet olisi rahoitettava keräämällä väliaikaisia maksuja niiltä sokerin tuottajilta, jotka lopulta hyötyvät rakenneuudistusprosessista.

30 Myös Liettuan hallitus on sitä mieltä, että markkinoilta poistetun kiintiöosuuden huomioon ottaminen väliaikaisen maksun laskentaperustassa johtaa siihen, että kyseessä olevat yritykset joutuvat sietämään epäoikeudenmukaisen ja suhteettoman taloudellisen rasitteen ja näin ollen perusteettoman maksun, joka estää niitä hyötymästä rakenneuudistusprosessista. Se katsoo, että yhdistetyissä asioissa C-5/06 ja C-23/06–C-36/06, Zuckerfabrik Jülich ym., 8.5.2008 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-3231) käytettyjä päätelmiä voidaan soveltaa myös nyt esillä olevassa asiassa.

31 Tältä osin on palautettava mieliin, että yhteisön oikeuden yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluvan suhteellisuusperiaatteen mukaan yhteisön toimielinten säädöksillä, päätöksillä ja muilla toimenpiteillä ei saa ylittää niitä rajoja, jotka johtuvat siitä, mikä on tarpeellista niillä lainmukaisesti tavoiteltujen päämäärien toteuttamiseksi ja tähän soveltuvaa, eli silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten pakottava, eivätkä toimenpiteistä aiheutuvat

haitat saa olla liian suuria tavoiteltuihin päämääriin nähden (asia C-310/04, Espanja v. neuvosto, tuomio 7.9.2006, Kok., s. I-7285, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Tällaisen periaatteen toteuttamiseen liittyvien edellytysten tuomioistuinvalvonnassa toimenpide voidaan yhteisön lainsäätäjälle yhteisen maatalouspolitiikan alalla kuuluva laaja harkintavalta huomioon ottaen katsoa lainvastaiseksi ainoastaan, jos tällä alalla toteutettu toimenpide on ilmeisen soveltumaton toimivaltaisen toimielimen tavoitteleman päämäärän saavuttamiseksi (em. asia Espanja v. neuvosto, tuomion 98 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Sen vuoksi kysymys ei myöskään ole siitä, onko yhteisön lainsäätäjän toteuttama toimenpide ollut ainoa tai paras mahdollinen, vaan siitä, onko se ollut ilmeisen soveltumaton (em. asia Espanja v. neuvosto, tuomion 99 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Nyt esillä olevassa asiassa asetuksen N:o 320/2006 ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, että jotta yhteisön sokerintuotantoa ja kauppaa koskeva järjestelmä saataisiin vastaamaan kansainvälisiä vaatimuksia ja jotta alan kilpailukyky voitaisiin tulevaisuudessa varmistaa, neuvosto on pitänyt tarpeellisena käynnistää perusteellisen rakenneuudistusprosessin, joka johtaa kannattamattoman tuotantokapasiteetin merkittävään vähentämiseen yhteisössä. Sen vuoksi se on mainitulla asetuksella luonut erillisen ja itsenäisen väliaikaisen yhteisön sokeriteollisuuden rakenneuudistusjärjestelmän.

35 Tässä väliaikaisessa järjestelmässä asetuksella N:o 320/2006 on otettu käyttöön, kuten sen viidennessä perustelukappaleessa todetaan, taloudellinen kannustin, jota olisi tarjottava tuottamattomimmille sokeriyrityksille riittävän rakenneuudistustuen muodossa, jotta ne saataisiin luopumaan kiintiötuotannostaan. Tätä varten mainitun asetuksen 3 artiklassa säädetään rakenneuudistustuesta, joka on käytettävissä neljänä markkinointivuotena eli markkinointivuosina 2006/2007–2009/2010, ja sen tarkoituksena on alentaa tuotantoa riittävästi, jotta yhteisön markkinatilanne saadaan tasapainoon.

36 Asetuksella N:o 320/2006 säädettyjen rakenneuudistustoimenpiteiden rahoittamiseksi neuvosto on ottanut käyttöön väliaikaisen rakenneuudistusrahaston ja päättänyt muun muassa, kuten mainitun asetuksen neljännestä perustelukappaleesta ilmenee, että nämä toimenpiteet rahoitetaan keräämällä väliaikaisia maksuja niiltä sokerin, isoglukoosin ja inuliinisiirapin tuottajilta, jotka lopulta hyötyvät rakenneuudistusprosessista. Siitä saatava tuotto olisi katsottava ”käyttötarkoitukseensa sidotuiksi tuloiksi”, joista säädetään Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1).

37 Asetuksen 11 artiklassa säädetyn väliaikaisen maksun tavoitteena on näin ollen se, että tuottajat itse rahoittavat yhteisön sokeriteollisuuden väliaikaisen rakenneuudistusjärjestelmän, mikä edellyttää budjettitasapainoa neljän kyseessä olevan markkinointivuoden aikana aiheutuneiden menojen ja kertyneiden tulojen välillä.

38 Vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen komissio esitti taulukon väliaikaisen rakenneuudistusrahaston ennakoitavissa olevista menoista ja tuloista vuosiksi 2007–2013 sekä markkinointivuoden 2006/2007 tilinpäätöksen. Siitä ilmenee yhtäältä, että ennakoitavissa olevat menot ja tulot tasapainottuvat kolmen vuoden aikana, koska markkinointivuonna 2006/2007 saadulla tulojen ylijäämällä on rahoitettava seuraaviksi markkinointivuosiksi ennakoitavissa olevat menot, ja toisaalta, että tämän ensimmäisen markkinointivuoden lopulla todetut menot ovat huomattavasti ylittäneet ennakoidut menot.

39 Nämä tiedot vahvistavat, että se, että sokerintuottajalle lankeava väliaikainen maksu vahvistetaan sille myönnetyn kiintiön perusteella eikä sen kiintiön perusteella, jonka se on voinut tosiasiallisesti markkinoida sen jälkeen, kun osa tästä kiintiöstä on poistettu markkinoilta, ei ole selvästi soveltumatonta asetuksen N:o 320/2006 tavoitteen saavuttamiseksi, sellaisena kuin se on tämän tuomion 34 kohdassa kuvailtuna.

40 Tältä osin kyseessä oleva toimenpide eroaa edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Zuckerfabrik Jülich ym. annetussa tuomiossa kyseessä olleesta toimenpiteestä; tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kyseisen tuomion 57–60 kohdassa tarkasteltujen maksujen laskutapa ylitti sen, mikä oli tarpeen sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 19.6.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/2001 (EYVL L 178, s. 1) tavoitteen saavuttamiseksi; tämän asetuksen tarkoituksena oli, että yhteisön tuotannon ylijäämien kaikki myyntikustannukset asetetaan oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti tuottajien vastattaviksi itserahoituksen periaatteen mukaisesti.

41 Jos sitä vastoin väliaikaisen maksun laskentaperustasta leikattaisiin se kiintiön osuus, joka on poistettu markkinoilta tiettynä markkinointivuonna, suunnitellun kaltainen budjettitasapaino horjuisi vahingoittaen tulojen vakautta ja ennakoitavuutta. Näin ollen tällainen toimenpide vaarantaisi yhteisöjen lainsäätäjän tavoitteena olevan rakenneuudistustoimenpiteiden omarahoituksen ja siten asetuksella N:o 320/2006 käyttöön otetun sokeriteollisuuden väliaikaisen rakenneuudistusjärjestelmän toiminnan ja tavoitteen.

42 Lisäksi niiden kustannusten osalta, jotka tämä järjestelmä vyöryttää maksuvelvollisille yrityksille, on korostettava mainitun järjestelmän väliaikaista luonnetta, ennakoivan markkinoiltapoiston täsmällistä luonnetta sekä sitä hyötyä, jonka nämä yritykset voivat odottaa saavansa yhtäältä siitä kiintiöistä luopumisesta, johon yhteisöjen lainsäätäjä kannustaa ja toisaalta kiintiösokerin hintatuesta, jonka markkinoiltapoisto ja erityisesti ennakoiva markkinoiltapoisto mahdollistavat. Tämä hyöty kompensoi mainitun järjestelmän aiheuttamat haitat, mukaan lukien sen, että markkinointivuoden aikana markkinoilta poistettuun sokerimäärään sovelletaan vielä seuraavaksi markkinointivuodeksi myönnettyyn kiintiöön sovellettavaa väliaikaista maksua, jos tämä määrä siirretään sinne eikä sitä myydä teollisena sokerina kiintiön ulkopuolella maailmanmarkkinoilla.

43 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että väliaikaisen maksun vahvistaminen myönnetyn kiintiön perusteella, mukaan lukien tarvittaessa markkinoiltapoiston kohteena ollut kiintiön osuus, ei ole selvästi soveltumatonta tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi eikä sen näin ollen voida katsoa olevan ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen kanssa.

Asetuksen N:o 320/2006 11 artiklan pätevyys syrjintäkiellon periaatteeseen nähden

44 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että pääasian kantaja väittää, että se, että väliaikaisen maksun laskentaperustaan sisällytetään sokerimäärä, joka on poistettu markkinoilta ennakoivasti, on ristiriidassa syrjintäkiellon periaatteen kanssa, sellaisena kuin se on vahvistettuna EY 34 artiklan 2 kohdassa. Se väittää erityisesti, että näin poistetun sokerimäärän huomioon ottaminen vaikuttaa asetuksen N:o 493/2006 3 artiklassa säädetyn tuotantokynnyksen laskemistavan vuoksi syrjivästi yrityksiin jäsenvaltioissa, joissa on luovuttu vain pienestä kiintiömäärästä markkinointivuonna 2006/2007 suhteessa yrityksiin jäsenvaltioissa, joissa on sitä vastoin luovuttu lopullisesti suuresta kiintiömäärästä tämän markkinointivuoden osalta. Ensin mainitut ovat huonommassa asemassa viimeksi mainittuihin nähden, koska ne saavat niille ennakoivan markkinoiltapoiston jälkeen jäävälle kiintiösokerimäärälle selvästi huonomman nettohinnan kuin viimeksi mainitut.

45 Liettuan hallitus huomauttaa myös, että tällainen väliaikaisen maksun vahvistamistapa on omiaan aiheuttamaan perusteetonta erilaista kohtelua niiden yritysten välillä, jotka eivät ole poistuneet markkinoilta, koska väliaikaisen maksun rasite jakautuu eri tavoin sellaisten sokerintuottajien välillä, jotka ovat toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa mutta jotka ovat sijoittautuneet eri jäsenvaltioihin, ja tämä tapahtuu sellaisten tekijöiden perusteella, jotka ovat niistä riippumattomia.

46 Tältä osin on palautettava mieliin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 34 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukainen syrjintäkielto yhteistä maatalouspolitiikkaa toteutettaessa on vain ilmaus yleisestä yhdenvertaisuusperiaatteesta, joka edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla ja että erilaisia tapauksia ei kohdella samalla tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella (asia C-313/04, Franz Egenberger, tuomio 11.7.2006, Kok., s. I-6331, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Kuten asetuksen N:o 493/2006 kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, ennakoiva markkinoiltapoisto muodostaa niiden siirtymätoimenpiteiden puitteissa, jotka on otettu mainitulla asetuksella käyttöön, jotta siirtyminen sokerialalla asetusta N:o 318/2006 aikaisemmasta järjestelmästä mainitulla asetuksella käyttöön otettuun järjestelmän varmistetaan, siirtymätoimenpiteen tukikelpoisen kiintiötuotannon vähentämiseksi markkinointivuonna 2006/2007, jotta yhteisön markkinoiden tasapaino paranisi eikä kyseisenä markkinointivuonna syntyisi uusia sokerivarastoja. Mainitun asetuksen 3 artiklassa vahvistetaan sen täytäntöön panemiseksi kynnys, jonka ylittävältä osalta kunkin yrityksen kiintiötuotanto katsotaan poistetuksi markkinoilta asetuksen N:o 318/2006 19 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

48 Tämä kynnys vahvistetaan asetuksen N:o 493/2006 3 artiklan 2 kohdan mukaan kullekin yritykselle kertomalla sille myönnetty kiintiö niiden kahden kertoimen summalla, joista toinen riippuu kyseisessä jäsenvaltiossa asetuksen N:o 320/2006 3 artiklan mukaisesti markkinointivuonna 2006/2007 luovutettujen kiintiöiden kokonaismäärästä.

49 Tästä johtuu, että yrityksille täksi markkinointivuodeksi määrätyn ennakoivan markkinoiltapoiston merkitys vaihtelee erityisesti sen jäsenvaltion perusteella, mihin ne ovat sijoittautuneet. Näin ollen niiden maksaman väliaikaisen maksun osuus, joka vastaa tällaisen ennakoivan markkinoiltapoiston kohteena olleen kiintiön osuutta, on samoin enemmän tai vähemmän merkittävä sen mukaan, mihin jäsenvaltioon ne ovat sijoittautuneet.

50 Asetuksen N:o 320/2006 11 artiklassa säädetty väliaikainen maksu vahvistetaan tältä osin kohtelemalla eri tavoin yrityksiä, jotka ovat mahdollisesti toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa mutta jotka ovat sijoittautuneet eri jäsenvaltioihin.

51 Tällainen yritysten kohtelu on kuitenkin objektiivisesti perusteltua. Koska jäsenvaltiot varmistavat kiintiöiden jakamisen yritysten välillä ja niiden hallinnoinnin, kukin niistä järjestää myös kiintiöistä luopumisen ja se vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen. Kuten

asetuksen N:o 493/2006 kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, kyseisestä jäsenvaltiosta riippuvan mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädetyn kaltaisen kertoimen soveltamisen tarkoituksena on ottaa huomioon eräiden jäsenvaltioiden erityisponnistelut kiintiöiden lopulliseksi vapauttamiseksi ja siten tuotannon pienentämiseksi samassa suhteessa kaikissa jäsenvaltioissa tuotannon tasapainon saavuttamiseksi koko yhteisössä.

52 Tästä seuraa, että ennakoivan markkinoiltapoiston kohteena olleen sokerimäärän sisällyttämistä väliaikaisen maksun laskentaperustaan ei voida pitää syrjintäkiellon periaatteen vastaisena.

53 Kaikkien edellä todettujen seikkojen perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että sen tutkinnassa ei ole tullut esille sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat asetuksen N:o 320/2006 11 artiklan pätevyyteen.

Oikeudenkäyntikulut

54 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Yhteisön sokerialan väliaikaisesta rakenneuudistusjärjestelmästä ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun asetuksen (EY) N:o 1290/2005

muuttamisesta 20.2.2006 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 320/2006 11 artiklaa on tulkittava niin, että yritykselle jaetun sokerikiintiön osuus, joka on ollut sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn uudistukseen liittyvistä siirtymätoimenpiteistä ja asetusten (EY) N:o 1265/2001 ja (EY) N:o 314/2002 muuttamisesta 27.3.2006 annetun komission asetuksen (EY) N:o 493/2006, sellaisena kuin se on muutettuna 13.10.2006 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1542/2006, 3 artiklassa säädetyn ennakoivan markkinoiltapoiston kohteena, sisältyy väliaikaisen maksun laskentaperustaan.

2) Toisen kysymyksen tutkinnassa ei ole tullut esille sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat asetuksen N:o 320/2006 11 artiklan pätevyyteen.

Allekirjoitukset